

Dwa nowe gatunki rodzaju *Rhogas* Nees (*Hymenoptera*,
Braconidae) i kilka uwag o gatunkach pokrewnych

Два новые вида рода *Rhogas* Nees (*Hymenoptera*, *Braconidae*)
и несколько замечаний о родственных видах

Deux espèces nouvelles du genre *Rhogas* Nees (*Hymenopte-*
ra, *Braconidae*) et quelques remarques sur les espèces voisines

napisał

JAN NOSKIEWICZ

W ostatnich kilku latach miałem niejednokrotnie okazję do przeglądania materiałów błonkówek pasożytniczych, wyhodowanych przez inż. J. Karczewskiego z larw owadów żyjących na borówce (*Vaccinium myrtillus* L.). W materiałach tych znalazłem m. in. dwa gatunki rodzaju *Rhogas* Nees dotychczas nie nazwane. Opisy ich podaję niżej.

Rhogas (Aleiodes) nunbergi n. sp. (tabl. I)

Gatunek ten, ze względu na stosunki użytkowania skrzydeł tylnych (fig. 4), należy do podrodzaju *Aleiodes* Wesm. Jest blisko spokrewniony z *Rhogas geniculator* Nees, różni się przede wszystkim szczegółami użytkowania skrzydeł przednich i bardziej wydłużonym odwłokiem.

♂. Długość 4,5-5 mm. Ciało czarne, śródplecze pośrodku z brunatnoczerwonym odcieniem, niekiedy częściowo lub całe brunatnoczerwone; pokrywki skrzydłowe żółtawoczerwone lub brunatne, nogi czerwonożółte, stopy na końcach brunatnawe, głaszczki żuchwowe i wargowe czerwonożółte.

Głowa nie szersza od tułowia, za oczyma dość silnie, prawie prostolinijnie zwężona (fig. 6). Policzki dobrze rozwinięte, równe około $\frac{3}{4}$ długiej średnicy oka (fig. 1). Skronie węższe od połowy

szerokości oka. Żuwaczki małe, dwuzębne, nie stykają się ze sobą końcami (fig. 1). Przyoczek mały, ustawione w trójkąt równoramienny, tylne oddalone od oczu prawie o potrójną swą długość (fig. 6). Czułki 45-46-członowe, nieco dłuższe od ciała, żółtawobrunatne, na końcu brunatne. Twarz, czoło i ciemię matowe, gęsto, drobno punktowane i pomarszczone.

Śródplecze gęsto, siateczkowato punktowane, słabo błyszczące. Punkty pośrodku tarczy śródplecza są dość głębokie i gładkie, dokoła znacznie płytsze i mają dna bardzo drobno punktowane. Bruzdy parapsydialne słabo zaznaczone. Boki śródtułowia pośrodku i w tyle delikatnie siateczkowane, z przodu, u góry i z dołu na tle tej siateczki grubo pomarszczone. Tarczka podobnie jak śródplecze punktowana i pomarszczona, po bokach bez ostrej krawędzi. Propodeum gęsto, grubo i płytko punktowane; obramowania punktów tworzą dość wyraźną siatkę. Ostra, podłużna listewka środkowa dobrze wykształcona.

Odwłok nieco dłuższy niż głowa i tułów razem wzięte. Cztery pierwsze tergity są grubo pomarszczone i punktowane, następne prawie gładkie. Na dwóch pierwszych tergitach przeważają zmarszczki podłużne, wskutek czego punkty są ułożone w wyraźne rzędy podłużne, na trzecim i czwartym zmarszczki tego typu są mniej wyraźne i mniej regularne. Rzeźba ta na trzecim i czwartym terגיעie wygładza się ku tyłowi przyjmując postać delikatnej, gęstej siateczki. Ostra, środkowa listewka podłużna, na dwóch pierwszych tergitach bardzo wyraźna, na trzecim słabo zaznaczona (fig. 5). Pierwszy tergit ku przodowi lekko zwężony, wyraźnie dłuższy od własnej szerokości na końcu, tergit drugi prostokątny, o brzegu tylnym i przednim nieco krótszym od brzegów bocznych, tergit trzeci wyraźnie krótszy od własnej szerokości, równy $\frac{2}{3}$ długości drugiego (fig. 5).

Skrzydła prawie przejrzyste z żółtawobrunatnym użyłkowaniem. Znamię skrzydłowe trójkątne, wydłużone, żółtawobrunatne, u nasady jaśniejsze (fig. 3). Druga komórka kubitalna w skrzydłach przednich prawie dwa razy dłuższa od własnej szerokości i prawie równa lub nieco krótsza od drugiej komórki submedialnej (fig. 3). Pierwszy odcinek żyłki radialnej prawie cztery razy krótszy od drugiego i o połowę krótszy od szerokości znamienia skrzydłowego. Pierwsza poprzeczna żyłka kubitalna

prostopadła do żyłki radialnej i kubitalnej podłużnej. W skrzydłach tylnych komórka radialna pośrodku zwężona, na końcu nie szersza niż u nasady (fig. 4).

Dłuższa ostroga tylnych piszczeli równa około $\frac{1}{3}$ długości nadstopia (fig. 2).

Owłosienie ciała krótkie i ubogie, żółtawobiałe, prawie przylegające, na bokach i na końcu odwłoka oraz w tyle głowy skośnie odstające i nieco dłuższe.

♀. Bardzo podobna do samca. Długość ciała (u jedyne go znanego mi okazu) 5 mm. Przedplecze, śródtułów, częściowo boki tułowia oraz tylne brzegi tergitów odwłoka brunatnoczerwone, czułki i nogi żółtawoczerwone, stopy nieściemniałe na końcu. Odwłok nieco krótszy i szerszy niż u samca. Pierwszy tergit nie dłuższy od własnej szerokości na końcu, tylny brzeg drugiego tergitu nieco krótszy niż jego boki. Tergit trzeci nieco dłuższy niż połowa tergitu drugiego i nie dłuższy niż tergit czwarty. Podkladełko krótkie, nie wystaje za koniec odwłoka. Owłosienie ciała krótsze niż u samca.

Gatunek ten zbliża się do *Rhogas geniculator* Nees. Różni się od niego ciemniejszą barwą ciała, węższą, silniej sklepioną głową, małymi żuwaczkami, mniejszymi, bardziej odległymi od oczu przyoczkami, dłuższą drugą komórką kubitalną, znacznie krótszym pierwszym odcinkiem komórki radialnej, dłuższymi dwoma przednimi tergitami odwłoka i rzeźbą ciała.

Z grupy gatunków podrodzaju *Aleiodes* Wesm. o wydłużonej drugiej komórce kubitalnej i małych przyoczkach najbardziej podobne do *Rhogas nunbergi* n. sp. są *Rhogas crassipes* Thoms. i *Rhogas nigricornis* Wesm.; oba te gatunki mają jednak znacznie krótsze policzki, większe tylne przyoczką (są one odległe od oczu o długość własnej średnicy), dłuższy pierwszy odcinek żyłki radialnej. *Rhogas crassipes* Thoms. różni się nadto barwą ciała i krótszymi czułkami, *Rh. nigricornis* Wesm. — znacznie silniej ku nasadzie zwężonym odwłokiem.

Najbardziej charakterystyczną cechą opisywanego gatunku jest silne skrócenie pierwszego odcinka żyłki radialnej w skrzydłach przednich; u żadnego innego gatunku rodzaju *Rhogas* Nees odcinek ten (sądząc z opisów) nie jest tak krótki. U *Rhogas geniculator* Nees stosunkowa jego długość jest dość rozmaita

i waha się w granicach od $\frac{3}{4}$ długości drugiego odcinka żyłki radialnej do nieco mniej od jego połowy.

Widziałem 4 okazy (3 ♂♂ i 1 ♀) wyhodowane przez inż. J. Karczewskiego z gąsienic *Scopula nigropunctata* Hufn. zebranych na borówce w okolicach Jędrzejowa. Holotyp i allotyp znajdują się w moim zbiorze.

Gatunek nazywam na cześć prof. J. Numburga, kierującego pracą inż. J. Karczewskiego nad biocenozą borówki w lasach pod Jędrzejowem.

• *Rhogas (Aleiodes) reticulatus* n. sp. (tabl. II)

♂. Długość ciała 4,5-5 mm. Czarny, nogi czerwonożółte, biodra i krętarze czarne, tylne uda na końcu czarniawe, stopy nóg tylnych, niekiedy także golenie, brunatnawe, głaszczki ciemnobrunatne, pokrywki skrzydłowe żółtawobrunatne.

Głowa nieco węższa niż tułów, za oczyma dość silnie okrągławo zwężona (fig. 2). Policzki (fig. 1) dobrze wykształcone, prawie równe długości oka, skronie o połowę od niego węższe. Przyoczek małe, zestawione w trójkąt równoboczny, tylne prawie o potrójną własną długość oddalone od oka. Skronie, policzki, czoło i ciemienie słabo błyszczące, drobno siateczkowo pomarszczone, z rozrzuconymi delikatnymi punktami. Twarz o podobnej, ale grubszej rzeźbie. Czułki są czarne, 44-członowe.

Śródplecze prawie płaskie, pośrodku ku tyłowi lekko wgłębione, na całej powierzchni bardzo drobno, siateczkowato pomarszczone, gdzieś z drobnymi, silniej błyszczącymi punktami. Bruzdy parapsydialne słabo zaznaczone. Tarczka wydłużona, słabo wypukła, podobnie jak śródplecze siateczkowato pomarszczona, po bokach bez ostrych krawędzi. Boki śródtułowia dość silnie tłustawo błyszczące, bardzo delikatnie siateczkowo pomarszczone; w tyle rzeźba ta jest słabiej wyrażona, połysk silniejszy. Propodeum słabo błyszczące, siateczkowo pomarszczone, obramowania siatki i dno oczek gęsto, bardzo drobno, płasko punktowane. Ostra środkowa listewka podłużna jest wyraźna.

Odwłok jest tak długi, jak głowa i tułów razem wzięte. Pierwsze jego cztery tergity, prawie jednakowo silnie wykształcone, nakrywają pozostałe, które z zewnątrz są prawie niewidoczne (fig. 5). Odwłok ma postać owalną, rozszerza się od

nasady po połowę trzeciego tergitu, następnie ku końcowi czwartego zwęża się okrągławo. Tergit czwarty jest na tylnym brzegu łukowato zaokrąglony (fig. 5). Skulptura czterech pierwszych tergitów jest prawie jednakowa; są one drobno, płasko punktowane i pokryte grubszyimi zmarszczkami, tworzącymi siatkę o sześciennych oczkach. Zmarszczki podłużne zaznaczają się bardzo niewyraźnie. Trzy pierwsze tergity mają dobrze wykształconą podłużną listewkę środkową.

Skrzydła są przezroczyste, słabo szarawo przyćmione, mają użytkowanie brunatnawe i żółto-brunatne znamię skrzydłowe. W skrzydłach przednich (fig. 3) druga komórka kubitalna jest ku przodowi słabiej lub silniej zwężona, trapezowata, znacznie krótsza od drugiej komórki submedialnej. Pierwszy odcinek żyłki radialnej równy drugiemu (czasem nieco od niego dłuższy lub krótszy), dłuższy od szerokości znamienia skrzydłowego i od pierwszego odcinka żyłki kubitalnej. Pierwsza poprzeczna żyłka kubitalna lekko skośna, prawie prostopadła do żyłki radialnej i do żyłki kubitalnej podłużnej. Poprzeczna żyłka submedialna odcina $\frac{1}{4}$ część podstawy komórki dyskoidalnej. W skrzydłach tylnych (fig. 4) komórka radialna na końcu nie szersza niż u nasady, pośrodku słabo zwężona.

Dłuższa ostroga goleni nóg tylnych (fig. 6) równa $\frac{1}{3}$ długości nadstopia. Owłosienie ciała krótkie, dość skąpe, jasne.

♀. Bardzo podobna do samca. Długość ciała 5 mm. Ciało czarne, nogi czerwonożółte, biodra i krętarze czarne, uda tylne na końcu zaczernione. Czułki czarne, głaszczki żółtawo-brunatne. Rzeźba głowy, tułowia i odwłoka oraz kształt odwłoka jak u samca. Piąty i szósty tergit, wystające nieco spod czwartego, są prawie gładkie, błyszczące. Cztery pierwsze tergity prawie równej długości. Pokładełko krótkie, nie wystaje poza koniec odwłoka. Czułki ponad 40-członowe (u okazów, które mam do dyspozycji, na końcach obłamane).

Gatunek ten jest bardzo podobny do *Rhogas arcticus* Thoms., gatunku znanego z Norwegii i Finlandii. Ma ten sam kształt i budowę odwłoka, takie samo ubarwienie ciała i jego rzeźbę. Różni się głównie istnieniem środkowej listwy podłużnej na przednich tergitach odwłoka, której brak u *Rh. arcticus* Thoms., trapezowatym kształtem drugiej komórki kubitalnej (u *Rh. arc-*

ticus Thoms. kwadratowa) i jaśniejszym znamieniem skrzydeł przednich.

Widziałem 3 okazy samic i 3 okazy samców wyhodowane przez J. Karczewskiego z gąsienic *Itame fulvaria* Vill. i 1 okaz ♂ z gąsienicy *Arctia caja* L.

Holotyp i allotyp w moim zbiorze.

Do opracowanego przez J. Karczewskiego zespołu bórówki należy oprócz dwóch opisanych wyżej gatunków rodzaju *Rhogas* Nees jeszcze kilka innych. Dwa z nich wymieniam.

Rhogas (Aleiodes) circumscriptus Nees. Gatunek ten znany z licznych żywicieli, bardzo zmienny pod względem ubarwienia ciała, występował w badanej przez J. Karczewskiego biocenozie jedynie jako pasożyt gąsienic *Hematurga atomaria* L. Wszystkie okazy (6 ♂, 3 ♀), które widziałem, należą, z wyjątkiem jednego, do jasnej aberracji gatunku, nazwanej przez F a h r i n g e r a *ab. reinhardi*. Ciało ich jest jasno-brunatnawo-żółte, jedynie trójkąt przyoczek jest czarniawy. Znamię skrzydłowe jest dwubarwne, białe u nasady, na końcu brunatnawe. Druga komórka kubitalna wydłużona, drugi tergity u samic nieco krótszy od własnej szerokości na końcu, u samców nieco dłuższy. Przyoczek są duże, dość ciasno ustawione w trójkąt prawie równoboczny, tylne odległe od oczu co najwyżej o własną długość.

Rhogas (Aleiodes) geniculator Nees. Gatunek ten występował często w hodowlach J. Karczewskiego jako pasożyt kilku gatunków motyli. Widziałem około 20 egzemplarzy, z których wszystkie należą do jasnych odmian gatunku. U wszystkich tych okazów zaznaczają się całkiem wyraźnie cechy podrodzaju *Aleiodes* Wesm., zaliczanie go do podrodzaju *Rhogas* Wesm. s. s. nie wydaje się słuszne.

OBJAŚNIENIA TABLIC

ОБЪЯСНЕНИЯ ТАБЛИЦ — EXPLICATIONS DES TABLES

Таблица I — Таблица I — Table I

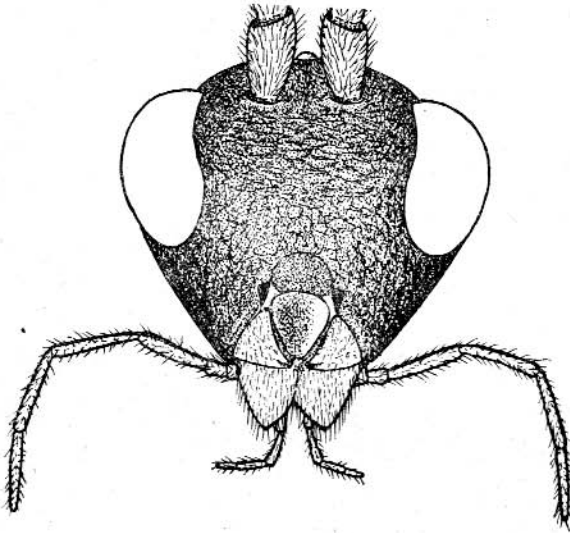
Rhogas (Aleiodes) nunbergi n. sp.

Fig. 1. Głowa z przodu — голова спереди — tête d'avant

Fig. 2. Noga tylna — задняя нога — patte postérieure

Fig. 3. Skrzydło przednie — переднее крыло — aile antérieure

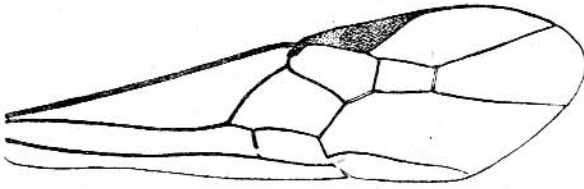
TABLICA I



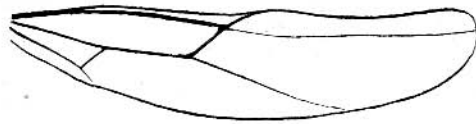
1



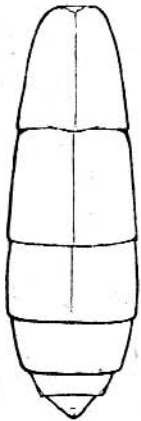
2



3



4



5



6

TABLICA II

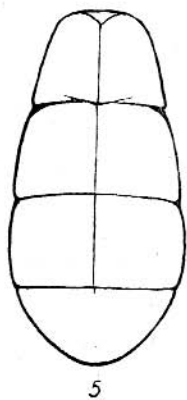
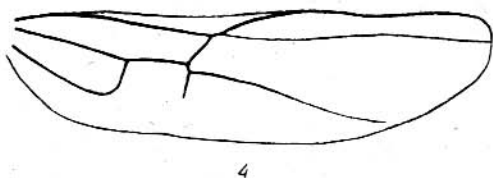
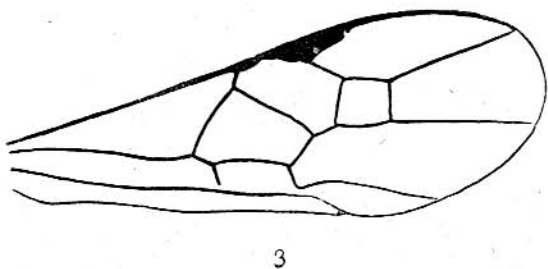
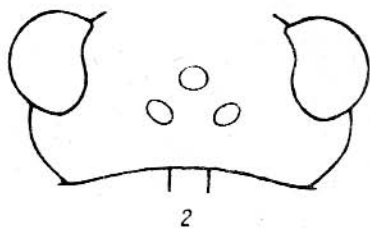


Fig. 4. Skrzydło tylne — заднее крыло — aile postérieure

Fig. 5. Głowa z góry — голова сверху — tête de dessus

Fig. 6. Odwłok — брюшко — l'abdomen

Tablica II — Таблица II — Table II

Rhogas (Aleiodes) reticulatus n. sp.

Fig. 1. Głowa z przodu — голова спереди — tête d'avant

Fig. 2. Głowa z góry — голова сверху — tête de dessus

Fig. 3. Skrzydło przednie — переднее крыло — aile antérieure

Fig. 4. Skrzydło tylne — заднее крыло — aile postérieure

Fig. 5. Odwłok — брюшко — abdomen

Fig. 6. Noga tylna — задняя нога — patte postérieure

РЕЗЮМЕ

В работе описывается два новые виды рода *Rhogas* Nees и высказывается несколько замечаний на тему двух родственных видов. Материал для работы составляет часть коллекции инж. И. Карчевского (Енджеев около Кельц), а происходит он из гусениц бабочек, живущих на чернике (*Vaccinium myrtillus* L). Самые важные подробности будут следующие:

1. *Rhogas (Aleiodes) nunbergi n. sp.* (табл. I) — вид близко родственной *Rhogas geniculator* Nees. Усики его состоят из 45—46 члеников, щеки равняются $3/4$ длины глаза, виски немного уже половины его ширины. Простые глазки малые, задние из них удалены от глаза на расстояние своей тройной длины (рис. 6). Жвалы малые, не соприкасаются между собой концами. За глазами голова сужена (рис. 1). Среднеспинка и бока среднегруди шагреневаны, почти матовые, пропodeум с продольным килем посредине. Четыре первые сегменты брюшка сморщены и пунктированы, эта скульптура на третьем и четвертом сегменте слабее чем на первом и втором. Два или три первые сегменты несут посредине продольный киль. Первый сегмент к основанию несколько сужен. Первый и второй сегмент у самца несколько длиннее чем ширина его на конце, у самки их длина не больше ширины, яйцеклад короткий, не выходит за конец брюшка. Крылья почти прозрачные, вторая кубит-

тальная ячейка имеет длину почти в двое превышающую ширину и равна второй дискоидальной ячейке, или только немного короче ее (рис. 3). Первый участок радиальной жилки в четверо короче второго и в половину короче нежели ширина птеростигмы.

Тело черное, среднеспинка иногда буро-красная, ноги желто-красные, лапки на конце темнее. У самки (известна только одна) бока туловища и задние края тергитов красноватые. Длина 4,5-5 мм.

Rh. nunbergi n. sp. отличается от *Rh. geniculator* Nees сильно удлинеными двумя передними сегментами брюшка, более коротким первым отрезком радиальной жилки, резко удлиненной второй кубитальной ячейкой, меньшими простыми глазками, а также окраской и скульптурой тела. Виды подрода *Aleiodes* Wesm. обладающие удлиненной второй кубитальной ячейкой и длинными двумя первыми сегментами брюшка, отличаются более длинным первым отрезком радиальной жилки, большими простыми глазками, а многие из них имеют более светлую окраску тела. Автор видел 3 самца и одну самку вышедшие из гусениц *Scorula nigropunctata* Hufn.

Голотип и аллотип в коллекции автора.

2. *Rhogas (Aleiodes) reticulatus* n. sp. (табл. II)

Вид состоит в близком родстве с *Rh. arcticus* Thoms. отличается от него формой тела, рисунком, окраской. Его первый отрезок радиальной жилки (рис. 3) той же длины, что и второй, иногда только чуть длиннее или чуть короче.

Щеки удлинены (рис. 1), почти той же длины как и глаза. Простые глазки малые, задние удалены от глаз почти на тройную свою длину (рис. 2). Усики черные, значительно короче тела, 44-членистые. Среднеспинка и бока среднегруди сетчатые, немного лоснящиеся. Парапсиды мелкие. Проподеум с ясным продольным килем посередине. Первые четыре тергиты брюшка почти одинаковой длины (рис. 5) поперечные, окаймленные по бокам, с резбой в форме нежной сеточки, первые три с ясным продольным килем посередине. Первый сегмент слегка сужен к переди, чет-

вертый с задним краем дугообразно закругленным (рис. 5.) Сегменты 5-7 втянуты. Яйцеклад бурый, короткий. Прозрачные крылья сероваты. Вторая кубитальная ячейка трапециновидная, явно короче второй дискоидальной. Птеростигмы буро-желтые. Ноги красные с черными бедрами и вертлугами, голени темные на конце. Длина 4,5-5 мм.

От *Rh. arcticus* Thoms. вид этот отличается хорошо развитым продолговатым килем на первых трех тергитах брюшка (этот киль отсутствует у *Rh. arcticus* Thoms.), кроме того кубитальной ячейкой трапециновидной и птеростигмой более светлой.

Автор видел 3 ♀♀ и 3 ♂♂ вышедшие из гусениц *Itame fulvaria* Vill. и 1 ♂ из *Arctia caja* L.

Голотип и аллотип в коллекции автора.

3. *Rhogas (Aleiodes) geniculator* Nees. Автор видел много экземпляров выращенных из гусениц нескольких видов бабочек. Все они обнаруживают признаки подрода *Aleiodes* Wesm., по этому автор полагает, что вид этот неправильно бывает причисляем к подроду *Rhogas* s. s.

4. *Rhogas (Aleiodes) circumscriptus* Nees. Этот полифагический вид в ассоциации черники (*Vaccinium myrtillus* L.) атакует исключительно гусениц *Hematurga atomaria* L. Все исследованные автором экземпляры были светло окрашены, а только пространство между простыми глазками темное. Птеростигмы двуцветные, у основания почти белые.

RÉSUMÉ

Le travail a pour objet la description de deux espèces nouvelles du genre *Rhogas* Wesm. et apporte aussi quelques remarques sur deux espèces voisines. Toutes quatre appartiennent à l'association de l'airelle (*Vaccinium myrtillus* L.) et sont été élevées par ing. J. K a r c z e w s k i des chenilles récoltées sur cette plante aux environs de Jędrzejów près de Kielce (Pologne centrale). En voici les détails les plus importants:

1. *Rhogas (Aleiodes) nunbergi* n. sp. (table I) — Espèce voisine de *Rh. geniculator* Nees; antennes de 45-46 articles, joues (fig. 1) bien développées (leur longueur = $\frac{3}{4}$ de la longueur de l'oeil), tempes plus étroites que la moitié de l'oeil; ocelles petits,

ceux de derrière éloignés de l'oeil de sa triple longueur (fig. 6); les mandibules sont petites, à l'état de repos ne se touchant pas à leur extrémité; tête derrière les yeux rétrécie presque droitement (fig. 6). Mésonotum et mésopleures chagrinés, presque mats, propodeum avec une carène médiane. Segments abdominaux 1-4 presque mats, rugueux et ponctués, segments 3-4 plus finement que 1-2, les deux ou trois premiers carénés dans le milieu; le premier segment à peine rétréci vers la base (fig. 5), 1 et 2 chez le mâle un peu plus long que leur largeur postérieure, chez la femelle aussi long que large à l'extrémité. Tarière un peu saillante. Ailes presque hyalines; la deuxième cellule cubitale est presque deux fois aussi longue que large, aussi longue ou un peu plus courte que la deuxième discoïdale (fig. 3). La première abscisse de la nervure radiale presque quatre fois plus courte que la deuxième et de moitié plus courte que la largeur de stigma.

Corps noir, mésonotum parfois brun rouge, pattes rouges jaunâtres, tarsi à l'extrémité un peu foncés. Chez la femelle unique les méso- et métapleures en partie et les bords postérieurs des tergites sont rouges. Longueur 4,5-5 mm. *Rh. nunbergi* n. sp. diffère de *Rh. geniculator* Nees par les deux premiers segments abdominaux plus allongés, la première abscisse de la nervure radiale plus courte, la deuxième cellule cubitale plus allongée, les ocelles plus petits et plus éloignés des yeux, enfin par la couleur et la structure du corps. Les espèces du sous-genre *Aleiodes* Wesm. ayant la deuxième cellule cubitale allongée et deux premiers segments abdominaux longs se distinguent toutes de *Rh. nunbergi* n. sp. par la première abscisse de la nervure radiale plus longue et les ocelles plus grands, plusieurs d'elles aussi par la couleur du corps plus pâle. L'auteur a vu 3 ♂♂ et 1 ♀, élevés des chenilles de *Scopula nigropunctata* Hufn.

Holotype et allotype dans la collection de l'auteur.

2. *Rhogas reticulatus* n. sp. — Espèce voisine de *Rh. arcticus* Thoms., dont il ne diffère quant à la couleur, la forme et la sculpture du corps. La première abscisse de la nervure radiale est aussi allongée (fig. 3), aussi longue, parfois un peu plus courte

ou un peu plus longue que la deuxième. Joues allongées, aussi longues que les yeux (fig. 1). Ocelles petits, ceux de derrière éloignés des yeux presque de sa triple longueur (fig. 2). Antennes noires, plus courtes que le corps, de 44 articles. Mésonotum et mésopleures réticulés, un peu brillants. Les sillons parapsidaux peu profonds. Propodeum muni d'une carène médiane longitudinale assez distincte. Tergites abdominaux 1-4 à peu de longueur égale (fig. 5), transversaux, marginés latéralement, finement réticulés, les trois premiers carénés dans le milieu. Le premier segment est nettement rétréci vers la base, le quatrième arrondi en arc à l'extrémité, les segments 5-7 sont rétractés. Tarière brune, brièvement exserte. Ailes hyalines avec une teinte grisâtre, deuxième cellule cubitale en forme de trapèze, à la base nettement plus courte que la deuxième discoïdale. Stigma brune jaunâtre. Pattes rouges, hanches et trochanters noirs, fémurs à l'extrémité bruns foncés. Longueur 4,5-5 mm.

L'espèce ne diffère de *Rh. articus* Thoms. que par la carène longitudinale bien développée aux premiers tergites abdominaux (elle manque chez *Rh. articus* Thoms.), par la deuxième cellule cubitale en forme de trapèze et par la stigma des ailes antérieures plus pâle.

L'auteur a vu 3 ♀♀ et 3 ♂♂ élevés des chenilles de *Itame fulvaria* Vill. et 1 ♂ — de *Arctia caja* L.

Holotype et allotype dans la collection de l'auteur.

3. *Rhogas (Aleiodes) geniculator* Nees — Les plusieurs exemplaires sont été élevés des chenilles de quelques espèces des papillons. Tous les exemplaires examinés montrent exactement les caractères du sous-genre *Aleiodes* Wesm. Il en résulte, que *Rh. geniculator* Nees est à tort placé dans le sous-genre *Rhogas* s. s. par les divers auteurs.

4. *Rhogas (Aleiodes) circumscriptus* Nees — Espèce polyphage, dans l'association de l'airielle elle n'attaque que les chenilles de *Hematarga atomaria* L. Tous les exemplaires examinés sont de couleur jaune pâle, sauf l'espace interocellaire qui est noirâtre. Aux ailes antérieures la stigma est bicouleur, très pâle (presque blanche) à le base.

PIŚMIENNICTWO — ЛИТЕРАТУРА — BIBLIOGRAPHIE

- [1] Fahringer, J., *Opuscula braconologica*, Wien, I-III, 1928, 1934, 1937.
- [2] Marshall, T. A., *Les Braconides, Species des Hyménoptères d'Europe et d'Algérie*, Beaune, 4, 1888, Gray, 5, 1891, Paris, 5 bis, 1897.
- [3] Niezabitowski, L. E., *Materiały do fauny Braconidów Polski. Spraw. Komisji Fizjogr. A. U. w Krakowie, Kraków, 44, 1913.*
- [4] Tielienka, N. A., *Nasiekomyje pierieponczatokryłyje. Siemiejstwo Braconidae, Fauna SSSR, Moskwa—Leningrad, 5, 3, 1941.*